

UVOD

U ovom radu je izložena problematika utvrđivanja i naplate poreza u Republici Srpskoj. Povod za odabir ove teme je upravo razmišljanje da se o ovom području mnogo napisalo i na naučnim osnovama prikazalo ali je materija podložna stalnim promjenama i u zavisnosti je od više faktora. U svako vreme je aktuelna i stoga se čini interesantnom i izazovnom, a kako sam se u dosadašnjoj praksi susrela sa tom problematikom uverila sam se da je sklona promjenama i modifikacijama u smislu zakonske regulative, a onaj ko želi da vlada ovom materijom mora je redovno pratiti i izučavati.

Na osnovu pisanja većine teoretičara koji su se bavili proučavanjem finansija, porez kao klasična kategorija javnih prihoda je najsloženiji u tumačenju, a takođe, primena poreza u praksi nije jednostavna pogotovo ako se gleda sa aspekta pravičnosti jer ne postoje porezi koji su pravični u svim situacijama. Da bi primena bila jednostavnija i efikasnija treba da postoji s jedne strane jasna i precizno određena normativno – pravna regulativa i sa druge strane opremljenost organa, obučenosť i stručna osposobljenost kadrova koji tu regulativu sprovode. Kako bi prikupile poreze države su nastojale da izgrade neke opšteprijhvatljive principe koje bi dale sliku dobrog poreskog sistema, a ti principi su:

- Ekonomska efikasnost
- Administrativna jednostavnost, podrazumeva da bi poreski sistem morao biti jednostavan i relativno jeftin,
- Fleksibilnost, podrazumeva mogućnost da se poreski sistem brzo prilagodi ekonomskim okolnostima,
- Politički odgovoran, podrazumeva da poreski sistem bude formulisan tako da pojedinci u svakom trenutku mogu da utvrde šta plaćaju,
- Pravičnost, podrazumeva da se poreski sistem na jednak način odnosi prema pojedincima čije je materijalno stanje slično.

Poreska uprava RS je nadležna da vrši kontrolu primene poreskih zakona uključujući tačan obračun i uplatu poreza, kazni i kamata. Poreska uprava RS je u okviru Ministarstva finansija RS, a organizovana je tako da ima Sedište u Banja Luci i sedam Područnih centara i to u Banja Luci, Prijedoru, Doboju, Bijeljini, Zvorniku, I.Sarajevu i Trebinju. Svaki područni centar ima područne jedinice.

Imajući u vidu značaj i ulogu poreza u savremenom društvu u narednim poglavljima su obrađeni direktni porezi u RS, njihovo pojmovno određenje i elementi oporezivanja.

Direktne poreze u RS čine:

1. porez na dobit
2. porez na dohodak
3. porez na imovinu
4. porez na nasledje i poklon
5. porez na prenos nepokretnosti i prava
6. naknada za eksploataciju mineralnih sirovina
7. ostale naknade u koje spadaju: